

Co-funded by
the European Union

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА ЦІННОСТІ У РЕГУЛЮВАННІ АУДИТУ ТА НЕЗАЛЕЖНІЙ АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ 2026

Заняття 8. ПРАКТИКА ЗА ТЕМОЮ:

*Європейські стандарти управління
якістю та публічного нагляду за
аудиторською діяльністю*

SNAU

University that
studies life

18.06.2026 15.50 EEST

Проскуріна Неля
д.е.н., професор, аудитор

ЗАДАЧА 1

ПРИЙНЯТТЯ КЛІЄНТА ТА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ (МСУЯ 1)

УМОВА

Аудиторська фірма розглядає можливість прийняття нового клієнта — ТОВ «Енергоальянс».

Під час попередньої оцінки встановлено:

- попередній аудитор достроково припинив співпрацю з клієнтом;
- фінансовий директор клієнта протягом останніх двох років працював менеджером у цій аудиторській фірмі;
- клієнт пропонує винагороду, що перевищує середню ринкову на 40%;
- строк виконання аудиту скорочено до 12 календарних днів;
- підприємство використовує складну ERP-систему, досвіду роботи з якою працівники фірми не мають;
- клієнт формуватиме близько 25% річного доходу аудиторської фірми.

ЗАВДАННЯ

1. Визначте компоненти МСУЯ 1, яких стосується ситуація.
2. Ідентифікуйте ризики якості.
3. Визначте відповідні цілі якості.
4. Запропонуйте заходи реагування.
5. Оцініть, чи може фірма прийняти такого клієнта.
6. Визначте, які загрози незалежності виникають.
7. Вкажіть, які рішення має прийняти керівництво фірми відповідно до МСУЯ 1.

Вирішення ситуації потребує оцінки прийнятності клієнта, наявності ресурсів, ризиків якості, а також дотримання вимог щодо незалежності відповідно до МСУЯ 1.

ВІДПОВІДЬ ДО ЗАДАЧІ 1

ПРИЙНЯТТЯ КЛІЄНТА ТА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ (МСУЯ 1)

1. ВИЗНАЧТЕ КОМПОНЕНТИ МСУЯ 1, ЯКИХ СТОСУЄТЬСЯ СИТУАЦІЯ

- **Управління та керівництво** – прийняття рішення щодо нового клієнта та оцінка ризиків якості.
- **Відповідні етичні вимоги** – питання незалежності аудитора.
- **Прийняття та продовження відносин із клієнтами і конкретних завдань** – оцінка доцільності прийняття клієнта.
- **Ресурси** – достатність часу, персоналу та компетентності щодо ERP-системи.
- **Виконання завдань** – забезпечення належної якості аудиту в обмежені строки.
- **Процес оцінки ризиків якості** – ідентифікація та оцінка ризиків якості до прийняття клієнта.

2. ІДЕНТИФІКУЙТЕ РИЗИКИ ЯКОСТІ

Обставина	Ризик якості
Попередній аудитор достроково припинив співпрацю	Існує ризик недоброчесності керівництва або конфлікту з аудитором
Колишній працівник фірми є фінансовим директором клієнта	Загроза близьких стосунків та незалежності
Винагорода на 40% вища за ринкову	Загроза власного інтересу
Строк аудиту – 12 днів	Ризик недостатнього обсягу процедур
Відсутність досвіду роботи з ERP-системою	Ризик недостатньої компетентності
25% доходу фірми від одного клієнта	Економічна залежність від клієнта

3. ВИЗНАЧТЕ ВІДПОВІДНІ ЦІЛІ ЯКОСТІ

- дотримання принципу незалежності;
- прийняття лише тих завдань, для яких фірма має необхідні ресурси та компетентність;
- виконання завдання відповідно до професійних стандартів;
- призначення персоналу, який має належні знання та досвід;
- отримання достатніх і прийнятних аудиторських доказів;
- забезпечення об'єктивності професійних суджень.

4. ЗАПРОПОНУЙТЕ ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ

- провести поглиблену перевірку причин зміни попереднього аудитора;
- отримати інформацію від попереднього аудитора (за наявності дозволу клієнта);
- оцінити незалежність усіх членів групи;
- розглянути заміну осіб, які можуть мати зв'язки з фінансовим директором клієнта;
- залучити фахівців з ERP-систем;
- збільшити кількість членів аудиторської групи;
- переглянути реалістичність строків виконання завдання;
- встановити додатковий контроль якості виконання завдання;
- розглянути проведення перевірки якості завдання до видачі звіту.

5. ОЦІНІТЬ, ЧИ МОЖЕ ФІРМА ПРИЙНЯТИ ТАКОГО КЛІЄНТА

МСУЯ 1 не забороняє автоматично приймати такого клієнта.

Прийняття можливе лише за умови, що:

- незалежність не буде порушена;
- загрози незалежності можуть бути зменшені до прийнятного рівня;
- фірма має достатні ресурси та компетентність;
- існує можливість виконати аудит відповідно до МСА;
- результати перевірки причин зміни аудитора не свідчать про неприйнятний ризик.

Якщо хоча б одна з цих умов не виконується, клієнта не слід приймати.

6. ВИЗНАЧТЕ ЗАГРОЗИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Загроза близьких стосунків (familiarity threat)

Фінансовий директор раніше працював у цій аудиторській фірмі.

Загроза власного інтересу (self-interest threat)

- винагорода вище ринкової на 40%;
- клієнт формуватиме 25% річного доходу фірми.

Загроза тиску (intimidation threat)

Стислі строки виконання аудиту можуть створювати тиск на аудиторську групу.

Загроза самоперевірки

Може виникнути, якщо колишній працівник аудиторської фірми брав участь у розробці окремих облікових процесів клієнта.

7. ЯКІ РІШЕННЯ МАЄ ПРИЙНЯТИ КЕРІВНИЦТВО ФІРМИ ВІДПОВІДНО ДО МСУЯ 1?

1. Провести формальну оцінку ризиків якості.
2. Документально оцінити загрози незалежності.
3. Визначити та впровадити заходи реагування.
4. Оцінити достатність ресурсів і компетентності персоналу.
5. Розглянути необхідність залучення IT-фахівців.
6. Оцінити ризик економічної залежності від клієнта.
7. Прийняти рішення про прийняття або відмову від клієнта.
8. Задokumentувати всі професійні судження та висновки.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Ситуація характеризується високим рівнем ризиків якості, пов'язаних із незалежністю, компетентністю персоналу, економічною залежністю від клієнта та обмеженими строками виконання аудиту. Відповідно до МСУЯ 1 аудиторська фірма може прийняти такого клієнта лише після впровадження належних заходів реагування та документального підтвердження того, що ризики якості знижені до прийнятного рівня. Якщо цього досягти неможливо, завдання не повинно прийматися.

ЗАДАЧА 2. МОНІТОРИНГ ТА УСУНЕННЯ НЕДОЛІКІВ (МСУЯ 1)

УМОВА

Під час щорічного моніторингу системи управління якістю аудиторської фірми перевірено **15 завершених аудиторських завдань**.

ВСТАНОВЛЕНО:

у **5** завданнях відсутня документація щодо перевірки незалежності;

у **4** завданнях відсутні консультації щодо складних питань обліку;

у **3** завданнях не виконано аналіз причин виявлених викривлень;

протягом року не проводилося навчання персоналу щодо змін МСА;

частина працівників не мала доступу до актуальних методичних матеріалів;

аналогічні недоліки вже виявлялися під час моніторингу попереднього року.

ЗАВДАННЯ

- 1** Визначте компоненти МСУЯ 1, яких стосується ситуація.
- 2** Ідентифікуйте ризики якості.
- 3** Визначте першопричини виявлених недоліків.
- 4** Які цілі якості не були досягнуті?
- 5** Які коригувальні заходи необхідно впровадити?
- 6** Чому аналіз причин є обов'язковим елементом МСУЯ 1?
- 7** Як результати моніторингу можуть вплинути на вже видані аудиторські звіти?

ВАЖЛИВО!

Надайте аргументовані відповіді з посиланням на вимоги **МСУЯ 1** та принципи управління якістю.

ВІДПОВІДЬ ДО ЗАДАЧІ 2 МОНІТОРИНГ ТА УСУНЕННЯ НЕДОЛІКІВ (МСУЯ 1)

1. ВИЗНАЧТЕ КОМПОНЕНТИ МСУЯ 1, ЯКИХ СТОСУЄТЬСЯ СИТУАЦІЯ

- **Моніторинг та усунення недоліків** – виявлення та оцінка недоліків системи управління якістю.
- **Відповідні етичні вимоги** – перевірка незалежності.
- **Виконання завдань** – консультації щодо складних питань та аналіз викривлень.
- **Ресурси** – навчання персоналу та забезпечення доступу до методичних матеріалів.
- **Інформація та комунікація** – доведення актуальної методології до працівників.
- **Управління та керівництво** – відповідальність за функціонування системи управління якістю.

2. ІДЕНТИФІКУЙТЕ РИЗИКИ ЯКОСТІ

Обставина	Ризик якості
Відсутня документація щодо незалежності	Недотримання етичних вимог та ризик порушення незалежності
Відсутні консультації щодо складних питань	Ризик неправильного професійного судження
Не виконано аналіз причин викривлень	Ризик повторення помилок у майбутньому
Не проводилося навчання з МСА	Недостатня компетентність персоналу
Відсутній доступ до методичних матеріалів	Неправильне застосування стандартів
Недоліки повторюються другий рік	Неефективність системи управління якістю

3. ВИЗНАЧТЕ ПЕРШОПРИЧИНИ ВИЯВЛЕНИХ НЕДОЛІКІВ

- недостатній контроль з боку керівництва фірми;
- відсутність ефективної системи внутрішнього моніторингу;
- недостатнє навчання та підвищення кваліфікації персоналу;
- неналежне документування аудиторської роботи;
- відсутність контролю за виконанням внутрішніх політик;
- неефективна система внутрішньої комунікації;
- формальний підхід до усунення недоліків попередніх років.

4. ЯКІ ЦІЛІ ЯКОСТІ НЕ БУЛИ ДОСЯГНУТІ?

-
- забезпечення дотримання вимог незалежності;
 - належне документування аудиторських процедур;
 - своєчасне проведення консультацій щодо складних питань;
 - підтримання компетентності персоналу;
 - забезпечення працівників актуальними методичними матеріалами;
 - своєчасне виявлення та усунення причин недоліків;
 - безперервне вдосконалення системи управління якістю.

5. ЯКІ КОРИГУВАЛЬНІ ЗАХОДИ НЕОБХІДНО ВПРОВАДИТИ?

- провести повторну перевірку дотримання вимог незалежності;
- оновити внутрішні політики документування;
- запровадити обов'язкові консультації щодо складних питань;
- організувати навчання персоналу щодо змін МСА;
- забезпечити доступ усіх працівників до актуальної методології;
- визначити відповідальних осіб за контроль виконання вимог МСУЯ 1;
- провести повторний моніторинг після усунення недоліків;
- розробити план коригувальних заходів із визначенням строків та відповідальних осіб.

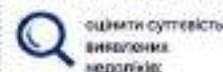
6. ЧОМУ АНАЛІЗ ПРИЧИН Є ОБОВ'ЯЗКОВИМ ЕЛЕМЕНТОМ МСУЯ 1?

-
- Аналіз причин дозволяє:**
- усунути джерело виникнення проблеми;
 - запобігти повторному виникненню недоліків;
 - підвищити ефективність коригувальних заходів;
 - забезпечити постійне вдосконалення системи управління якістю.

Якщо усуваються лише наслідки, а не причини, недоліки виникатимуть повторно, що і спостерігається у наведеній ситуації.

7. ЯК РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ МОЖУТЬ ВПЛИнути НА ВЖЕ ВИДАНІ АУДИТОРСЬКІ ЗВІТИ?

У такому випадку фірма повинна:

оцінити суттєвість виявлених недоліків;

визначити, чи впливають вони на висновки аудитора;

розглянути необхідність додаткового перегляду завершених завдань;

провести внутрішню перевірку окремих аудиторських файлів;

оцінити необхідність повідомлення відповідних осіб у фірмі;

вжити заходів для наведення аналогічних ситуацій у майбутньому.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Виявлені недоліки мають системний характер, оскільки частина з них повторюється протягом декількох років. Це свідчить про недостатню ефективність функціонування компонентів моніторингу, ресурсів, виконання завдань та етичних вимог. Відповідно до МСУЯ 1 аудиторська фірма повинна не лише усунути окремі порушення, а й встановити їх першопричини, впровадити коригувальні заходи та здійснити подальший моніторинг ефективності системи управління якістю.

ЗАДАЧА 3

ВИКОНАННЯ АУДИТОРСЬКОГО ЗАВДАННЯ ТА РЕСУРСИ (МСУЯ 1)

УМОВА

Аудиторська фірма виконує аудит великого виробничого підприємства.

Під час виконання завдання встановлено:

- підприємство має дочірню компанію за кордоном;
- значна частина активів оцінюється за справедливою вартістю;
- у клієнта тривають судові спори на суму 120 млн грн;
- аудиторська група складається переважно з молодших аудиторів;
- жоден член групи раніше не виконував аудит міжнародних груп компаній;
- партнер із завдання відмовився залучати зовнішнього оцінювача через обмежений бюджет;
- між членами групи виникли суттєві розбіжності щодо оцінки резерву за судовими спорами.

ЗАВДАННЯ

1. Визначте компоненти МСУЯ 1, яких стосується ситуація.
2. Які ризики якості виникають?
3. Які цілі якості можуть бути порушені?
4. Чи достатні ресурси для виконання завдання?
5. Чи необхідно залучати зовнішніх експертів?
6. Як повинні бути врегульовані професійні розбіжності відповідно до МСУЯ 1?
7. Які заходи реагування повинна застосувати фірма?
8. Які наслідки можуть виникнути, якщо фірма не усуне зазначені ризики якості?

Практична ситуація охоплює компоненти МСУЯ 1 щодо ресурсів, виконання завдань, консультацій, професійних розбіжностей та управління якістю.

ВІДПОВІДЬ ДО ЗАДАЧІ 3 ВИКОНАННЯ АУДИТОРСЬКОГО ЗАВДАННЯ ТА РЕСУРСИ (МСУЯ 1)

1. ВИЗНАЧТЕ КОМПОНЕНТИ МСУЯ 1, ЯКИХ СТОСУЄТЬСЯ СИТУАЦІЯ

Ресурси – компетентність персоналу, достатність людських та інтелектуальних ресурсів.

Виконання завдань – консультації, професійне судження, отримання належних аудиторських доказів.

Управління та керівництво – відповідальність керівництва за якість виконання завдання.

Процес оцінки ризиків якості – виявлення ризиків, пов'язаних із нестачею компетентності та ресурсів.

Інформація та комунікація – належне обговорення складних питань та врегулювання професійних розбіжностей.

2. ЯКІ РИЗИКИ ЯКОСТІ ВИНИКАЮТЬ?

Обставина	Ризик якості
Дочірня компанія за кордоном	Недостатній досвід аудиту груп компаній
Справедлива вартість активів	Ризик неправильної оцінки облікових оцінок
Судові спори на 120 млн грн	Ризик неправильного визначення забезпечень
Молоді аудиторів	Недостатня компетентність групи
Відсутність досвіду аудиту міжнародних груп	Ризик помилкового застосування МСА
Відсутність зовнішнього оцінювача	Ризик неналежної перевірки справедливої вартості
Професійні розбіжності	Ризик необґрунтованих професійних суджень

3. ЯКІ ЦІЛІ ЯКОСТІ МОЖУТЬ БУТИ ПОРУШЕНІ?

призначення персоналу, який має належну компетентність та досвід;

забезпечення достатніх та належних ресурсів;

проведення належних консультацій щодо складних питань;

отримання достатніх і прийнятних аудиторських доказів;

застосування належного професійного судження;

свочасне врегулювання розбіжностей між членами групи;

виконання завдання відповідно до професійних стандартів.

4. ЧИ ДОСТАТНІ РЕСУРСИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ?

Ресурси не є достатніми

Прийми:

- відсутність досвіду аудиту міжнародних груп;
- відсутність фахівців з оцінки справедливої вартості;
- переважання молодих аудиторів;
- відсутність спеціалістів щодо оцінки судових спорів.

Відповідно до МСУЯ 1 фірма повинна забезпечити достатні та належні ресурси до початку виконання завдання.

5. ЧИ НЕОБХІДНО ЗАЛУЧАТИ ЗОВНІШНІХ ЕКСПЕРТІВ?

Експерт-оцінювач

Необхідний для перевірки:

- справедливої вартості активів;
- моделей оцінки;
- використання припущень.

Юридичний експерт

Доцільний для оцінки:

- судових спорів;
- ймовірності програшу справ;
- величини можливих зобов'язань.

Відмова від залучення експертів виключно через бюджетні обмеження суперечить принципам МСУЯ 1.

6. ЯКІ ПОВИННІ БУТИ ВРЕГУЛЬОВАНІ ПРОФЕСІЙНІ РОЗБІЖНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО МСУЯ 1?

1. забезпечити документування розбіжностей;

2. провести додаткові консультації;

3. залучити більш досвідченого аудитора або партнера;

4. за потреби залучити зовнішнього експерта;

5. зафіксувати остаточне рішення та його обґрунтування.

До врегулювання розбіжностей аудиторський звіт не повинен видаватися.

7. ЯКІ ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ ПОВИННА ЗАСТОСУВАТИ ФІРМА?

✓ залучити експерта з оцінки справедливої вартості;

✓ залучити юридичного консультанта;

✓ включити до складу групи більш досвідчених аудиторів;

✓ організувати консультації щодо аудиту міжнародних груп;

✓ послити нагляд партнера із завдання;

✓ провести додатковий перегляд робочої документації;

✓ забезпечити належне документування професійних суджень;

✓ здійснити перевірку якості виконання завдання до видачі аудиторського звіту.

8. ЯКІ НАСЛІДКИ МОЖУТЬ ВИНИКНУТИ, ЯКЩО РИЗИКИ ЯКОСТІ НЕ УСУНУТИ?

▲ недостатні та неприйнятні аудиторські докази;

▲ неправильна оцінка справедливої вартості активів;

▲ невиявлення суттєвих викривлень;

▲ помилки при оцінці забезпечень за судовими справами;

▲ формування необґрунтованої аудиторської думки;

▲ порушення вимог МСА та МСУЯ 1;

▲ дисциплінарні заходи з боку органу нагляду;

▲ репутаційні втрати аудиторської фірми;

▲ ризик професійної відповідальності та судових позовів.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Ситуація свідчить про підвищений ризик якості аудиторського завдання через недостатність ресурсів, відсутність необхідної експертизи, складність облікових оцінок та наявність суттєвих судових спорів. Відповідно до МСУЯ 1 аудиторська фірма повинна забезпечити належний склад аудиторської групи, залучити необхідних експертів, врегулювати професійні розбіжності та впровадити додаткові заходи контролю якості до завершення аудиторського завдання.

ЗАДАЧА 4

ПЕРЕВІРКА ЯКОСТІ ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ ПРИ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

УМОВА

Аудиторська фірма завершує аудит фінансової звітності ПрАТ «Проммаш» за 2025 рік.

Під час аудиту встановлено:

- збиток за рік становить 120 млн грн;
- прострочені кредити — 250 млн грн;
- банк повідомив про намір достроково вимагати погашення кредитів;
- керівництво підготувало прогноз руху грошових коштів лише на 6 місяців;
- аудиторська група дійшла висновку про наявність суттєвої невизначеності щодо безперервності діяльності;
- партнер із завдання планує висловити немодифіковану думку із включенням розділу «Суттєва невизначеність щодо безперервності діяльності».

Відповідно до політики фірми завдання підлягає
перевірці якості виконання завдання.

ЗАПИТАННЯ

1

Чому завдання підлягає перевірці якості?

2

Які питання повинен оцінити рецензент?

3

Які документи має розглянути рецензент?

4

Чи може рецензент вимагати додаткові процедури?

5

Чи може аудиторський звіт бути датований до завершення перевірки?

6

Які можливі висновки рецензента?

Нормативна база: МСУЯ 1 «Управління якістю для фірм, що виконують аудити або огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості та супутні послуги», МСУЯ 2 «Перевірки якості виконання завдання».

ЗАДАЧА 4

ПЕРЕВІРКА ЯКОСТІ ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ ПРИ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

ВІДПОВІДЬ

1 Чому завдання підлягає перевірці якості?

Завдання характеризується високим ризиком якості через наявність суттєвої невизначеності щодо безперервності діяльності.

МСУЯ 2 передбачає, що перевірка якості виконується щодо завдань, визначених законодавством або політиками фірми, особливо коли існують складні професійні судження.

У ситуації такими факторами є:

- значні збитки;
- прострочені кредити;
- загроза втрати фінансування;
- необхідність оцінки припущення про безперервність діяльності;
- формування аудиторської думки на основі складних професійних суджень.

2 Які питання повинен оцінити рецензент?

Рецензент повинен оцінити:

- достатність аудиторських процедур щодо безперервності діяльності;
- обґрунтованість прогнозів керівництва;
- достатність аудиторських доказів;
- правильність висновків аудитора;
- правильність обраної форми аудиторської думки;
- достатність розкриття інформації у фінансовій звітності;
- відповідність висновків вимогам МСА 570.

3 Які документи має розглянути рецензент?

Рецензент повинен ознайомитися з:

- прогнозами руху грошових коштів;
- бізнес-планами підприємства;
- кредитними договорами;
- листуванням із банками;
- меморандумом щодо безперервності діяльності;
- проектом аудиторського звіту;
- підсумковими робочими документами.

4 Чи може рецензент вимагати додаткові процедури?

Так.

Якщо рецензент вважає докази недостатніми, він має право вимагати:

- додаткові процедури;
- додаткові консультації;
- перегляд професійних суджень.

5 Чи може аудиторський звіт бути датований до завершення перевірки?

Ні.

Відповідно до МСУЯ 2 дата аудиторського звіту не може передувати завершенню перевірки якості виконання завдання.

6 Які можливі висновки рецензента?

Рецензент може:

- погодитися з висновками партнера;
- рекомендувати додаткові процедури;
- рекомендувати додаткові розкриття;
- рекомендувати зміну аудиторської думки.

Нормативна база: МСУЯ 1 «Управління якістю для фірм, що виконують аудити або огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості та супутні послуги», МСУЯ 2 «Перевірки якості виконання завдання».

ЗАДАЧА 5

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ТА ОБ'ЄКТИВНІСТЬ РЕЦЕНЗЕНТА

УМОВА

Для перевірки якості аудиту банку призначено рецензента.

Під час оцінки встановлено:

- рецензент був партнером із цього завдання протягом попередніх чотирьох років;
- його дружина працює фінансовим директором банку;
- рецензент консультував клієнта щодо формування резервів за кредитами;
- рецензент володіє акціями банку через інвестиційний портфель.

ЗАВДАННЯ

- 1 Які вимоги МСУЯ 2 до рецензента?
- 2 Які загрози незалежності виникають?
- 3 Чи може він виконувати функції рецензента?
- 4 Які заходи повинна застосувати фірма?
- 5 Які наслідки можливі у разі порушення вимог МСУЯ 2?

ЗАДАЧА 5 НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ТА ОБ'ЄКТИВНІСТЬ РЕЦЕНЗЕНТА

1

Які вимоги МСУЯ 2 до рецензента?

Рецензент повинен:

- бути незалежним;
- бути об'єктивним;
- мати достатній досвід;
- не брати участі у прийнятті рішень щодо завдання;
- бути здатним здійснювати неупереджену оцінку професійних суджень.

2

Які загрози незалежності виникають?

Виникають:

- загроза близьких стосунків;
- загроза знайомства;
- загроза власного інтересу;
- загроза самоперевірки.

3

Чи може він бути рецензентом?

Ні.

Сукупність загроз настільки значна, що його об'єктивність не може вважатися забезпеченою.

4

Які заходи повинна застосувати фірма?

Фірма повинна:

- призначити іншого рецензента;
- провести повторну оцінку незалежності;
- задокументувати прийняті рішення;
- перевірити відповідність нового рецензента вимогам МСУЯ 2.

5

Які наслідки можливі?

Можливі:

- недійсність перевірки якості;
- зауваження регулятора;
- дисциплінарні санкції;
- репутаційні втрати;
- сумніви щодо якості аудиторського завдання.

Нормативна база: МСУЯ 2 «Перевірки якості виконання завдання» (вимоги до незалежності та об'єктивності рецензента).
Також: МСУЯ 1 «Управління якістю...», Кодекс етики професійних бухгалтерів (вимоги щодо незалежності).

ЗАДАЧА 6 ПЕРЕВІРКА ЯКОСТІ ПРИ МОДИФІКОВАНІЙ ДУМЦІ

УМОВА

Під час аудиту ТОВ «Будінвест» встановлено:

- резерв сумнівних боргів не створено на суму 65 млн грн;
- підприємство не провело тестування основних засобів на зменшення корисності;
- аудитор не зміг підтвердити існування запасів на суму 110 млн грн;
- управлінський персонал відмовився виправляти викривлення;
- партнер із завдання вважає, що необхідна негативна думка;
- керівник групи вважає, що достатньо думки із застереженням.

Завдання підлягає перевірці якості.

ЗАВДАННЯ

- 1 Які професійні судження повинен оцінити рецензент?
- 2 Які ризики якості існують?
- 3 Які документи має розглянути рецензент?
- 4 Як повинні бути врегульовані розбіжності?
- 5 Які аспекти аудиторської думки підлягають перевірці?
- 6 Які можливі рішення рецензента?

ЗАДАЧА 6

ПЕРЕВІРКА ЯКОСТІ ПРИ МОДИФІКОВАНІЙ ДУМЦІ

ВІДПОВІДЬ ✓

1 Які професійні судження оцінює рецензент?

Рецензент оцінює:

- рівень суттєвості;
- характер викривлень;
- всеохоплюючий характер викривлень;
- достатність аудиторських доказів;
- обґрунтованість модифікації думки.

2 Які ризики якості існують?

- ризик неправильної аудиторської думки;
- ризик недостатніх аудиторських доказів;
- ризик неправильного застосування МСА 705;
- ризик необґрунтованих професійних суджень.

3 Які документи має розглянути рецензент?

- перелік невиправлених викривлень;
- робочі документи щодо запасів;
- документацію щодо резерву сумнівних боргів;
- документацію щодо знецінення активів;
- проект аудиторського звіту;
- документи щодо професійних розбіжностей.

4 Як врегульовуються розбіжності?

Розбіжності повинні:

- бути задокументовані;
- обговорені із залученням відповідних осіб;
- вирішені до дати аудиторського звіту.

До врегулювання розбіжностей перевірка якості не завершується.

5 Які аспекти думки перевіряються?

Рецензент оцінює:

- правильність визначення причини модифікації;
- суттєвість викривлень;
- всеохоплюючість викривлень;
- відповідність проекту звіту МСА 705.

6 Які можливі рішення рецензента?

Рецензент може:

- погодитися із запропонованою думкою;
- вимагати додаткові процедури;
- вимагати додаткові консультації;
- рекомендувати інший вид модифікації;
- рекомендувати перегляд професійних суджень.

Нормативна база: МСУЯ 2 «Перевірки якості виконання завдання», МСА 705 «Модифікації думки у звіті незалежного аудитора», Інші: МСА 200, МСА 230, МСА 320, МСА 450.

ЗАДАЧА 7

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПАРТНЕРА ІЗ ЗАВДАННЯ ЗА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

УМОВА

Аудиторська фірма виконує обов'язковий аудит фінансової звітності великого енергетичного підприємства.

Під час перевірки встановлено:

- аудит проводиться в умовах воєнного стану та значної економічної невизначеності;
- підприємство має дочірні компанії у трьох країнах;
- до складу групи включено двох молодших аудиторів, які вперше беруть участь у перевірці підприємств енергетичної галузі;
- партнер із завдання не проводив нарад із командою щодо ризиків суттєвого викривлення;
- частина аудиторських процедур була виконана до завершення оцінки ризиків;
- в робочій документації відсутні докази належного керівництва та нагляду за роботою членів групи.

Після завершення аудиту регулятор поставив питання щодо дотримання вимог МСА 220 (переглянутий).

ЗАВДАННЯ

- 1 Які обов'язки партнера із завдання передбачає МСА 220?
- 2 Які порушення вимог стандарту можна ідентифікувати?
- 3 Які ризики для якості аудиту виникають?
- 4 Які дії повинен був виконати партнер?
- 5 Які наслідки можуть настати для аудиторської фірми?

ЗАДАЧА 7**ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПАРТНЕРА ІЗ ЗАВДАННЯ ЗА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

ВІДПОВІДЬ

1 **Обов'язки партнера із завдання**

Відповідно до МСА 220 (переглянутого) партнер із завдання несе загальну відповідальність за управління якістю та досягнення якості на рівні конкретного аудиторського завдання.

Партнер повинен забезпечити:

- виконання етичних вимог;
- належне формування аудиторської групи;
- призначення достатніх ресурсів;
- керівництво, нагляд і перевірку роботи членів групи;
- професійний скептицизм;
- належне консультування щодо складних питань;
- належне документування процесу управління якістю.

2 **Виявлені порушення**

У ситуації наявні такі порушення:

- відсутність належного інструктажу аудиторської групи;
- відсутність обговорення ризиків суттєвого викривлення;
- виконання процедур до завершення оцінки ризиків;
- недостатній нагляд за молодшими аудиторами;
- відсутність документального підтвердження керівництва та контролю.

3 **Ризики для якості аудиту**

Виникають:

- ризик неправильного визначення аудиторської стратегії;
- ризик невиявлення суттєвих викривлень;
- ризик неправильного розподілу ресурсів;
- ризик недостатніх аудиторських доказів;
- ризик формування необґрунтованої аудиторської думки.

4 **Необхідні дії партнера**

Партнер повинен був:

- провести стартову нараду команди;
- організувати обговорення ризиків;
- оцінити компетентність членів групи;
- забезпечити наставництво молодших аудиторів;
- здійснювати постійний нагляд за виконанням завдання;
- документувати всі значущі рішення щодо якості.

5 **Наслідки**

Можливими наслідками є:

- зауваження органу публічного нагляду;
- негативні результати інспекційної перевірки;
- дисциплінарні заходи;
- необхідність повторного виконання окремих процедур;
- репутаційні втрати аудиторської фірми.

Нормативна база: МСА 220 (переглянутий) «Управління якістю під час аудиту фінансової звітності».

ЗАДАЧА 8

ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПЕРТА ТА КОНСУЛЬТАЦІЙ

УМОВА

Аудиторська фірма проводить аудит міжнародної аграрної групи.

Під час аудиту встановлено:

- біологічні активи оцінюються за справедливою вартістю на суму 4,2 млрд грн;
- оцінку здійснював незалежний оцінювач;
- аудиторська група не має досвіду перевірки таких оцінок;
- один із членів групи висловив сумніви щодо використаних припущень;
- партнер із завдання вирішив не залучати внутрішнього експерта фірми;
- консультації з фахівцями не документувалися.

Після завершення аудиту виникла суперечка щодо достатності отриманих аудиторських доказів.

ЗАВДАННЯ

- 1 Які вимоги МСА 220 щодо використання ресурсів та консультацій?
- 2 Які ризики якості виникли?
- 3 Чи повинен був партнер залучити експерта?
- 4 Які процедури необхідно було виконати?
- 5 Як повинні документуватися консультації?

ЗАДАЧА 8

ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПЕРТА ТА КОНСУЛЬТАЦІЙ

1 Вимоги МСА 220

Партнер із завдання повинен визначити, чи достатні та належні ресурси залучені для виконання аудиту.

До таких ресурсів належать:

- людські ресурси;
- технологічні ресурси;
- інтелектуальні ресурси;
- експерти та консультанти.

Якщо група не має достатньої компетентності щодо певного питання, партнер повинен забезпечити залучення відповідних фахівців.

2 Ризики якості

Існують:

- ризик неправильного оцінювання справедливої вартості;
- ризик недостатньої компетентності аудиторської групи;
- ризик помилкової оцінки припущень оцінювача;
- ризик недостатності аудиторських доказів;
- ризик необґрунтованої аудиторської думки.

3 Необхідність залучення експерта

Так.

Оскільки:

- сума є суттєвою;
- оцінка має високий рівень суб'єктивності;
- члени групи не мають достатнього досвіду;
- виникли сумніви щодо використаних припущень.

Залучення експерта є обґрунтованою вимогою МСА 220.

4 Необхідні процедури

Партнер повинен був:

- оцінити компетентність оцінювача;
- проаналізувати методику оцінки;
- залучити внутрішнього експерта;
- отримати консультації щодо складних питань;
- критично оцінити ключові припущення.

5 Документування консультацій

Документація повинна містити:

- питання, яке розглядалося;
- осіб, які брали участь у консультаціях;
- висновки консультантів;
- прийняте рішення;
- спосіб врахування результатів консультації в аудиті.

Відсутність такого документування є порушенням вимог МСА 220.

ЗАДАЧА 9**РОЗБІЖНОСТІ ВСЕРЕДИНІ АУДИТОРСЬКОЇ ГРУПИ
ТА ФОРМУВАННЯ ДУМКИ****УМОВА**

Під час аудиту великого виробничого підприємства встановлено:

- дебіторська заборгованість становить 850 млн грн;
- резерв сумнівних боргів сформований лише на 15 млн грн;
- аудиторська група вважає, що резерв необхідно збільшити щонайменше на 120 млн грн;
- фінансовий директор відмовляється коригувати звітність;
- керівник завдання пропонує висловити думку із застереженням;
- партнер із завдання вважає, що викривлення є всеохоплюючим і необхідна негативна думка;
- частина членів групи не погоджується з оцінкою всеохоплюючості викривлення.

ЗАВДАННЯ

- 1** Які вимоги МСА 220 щодо розгляду розбіжностей?
- 2** Які дії повинен виконати партнер із завдання?
- 3** Як повинні документуватися професійні розбіжності?
- 4** Які ризики якості виникають?
- 5** Чи можна датувати аудиторський звіт до врегулювання розбіжностей?

ЗАДАЧА 9

РОЗБІЖНОСТІ ВСЕРЕДИНІ АУДИТОРСЬКОЇ ГРУПИ ТА ФОРМУВАННЯ ДУМКИ – ВІДПОВІДІ

1 Вимоги МСА 220

МСА 220 вимагає, щоб розбіжності:

- розглядалися належним чином;
- обговорювалися із залученням відповідних осіб;
- вирішувалися до дати аудиторського звіту;
- документувалися в робочій документації.

2 Дії партнера

Партнер повинен:

- організувати професійне обговорення питання;
- оцінити аргументи всіх сторін;
- залучити консультантів або технічний відділ фірми;
- визначити правильний вид модифікації відповідно до МСА 705;
- забезпечити належне документування прийнятого рішення.

3 Документування розбіжностей

Документація повинна містити:

- опис питання;
- позиції учасників обговорення;
- результати консультацій;
- остаточне рішення;
- обґрунтування прийнятого висновку.

4 Ризики якості

Існують:

- ризик неправильної аудиторської думки;
- ризик недостатнього професійного скептицизму;
- ризик необґрунтованих професійних суджень;
- ризик невідповідності МСА 705;
- ризик претензій користувачів фінансової звітності.

5 Датування аудиторського звіту

Ні.

До моменту врегулювання всіх значущих професійних розбіжностей аудиторський звіт не може бути датований.

Партнер із завдання повинен переконатися, що всі питання якості остаточно вирішені та належним чином задокументовані до дати звіту аудитора.

Нормативна база: МСА 220 (переглянутий) «Управління якістю під час аудиту фінансової звітності»;
МСА 705 «Модифікації думки у звіті незалежного аудитора».

Co-funded by
the European Union

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА ЦІННОСТІ У РЕГУЛЮВАННІ АУДИТУ ТА НЕЗАЛЕЖНІЙ АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ 2026

Заняття 8. ПРАКТИКА ЗА ТЕМОЮ:

*Європейські стандарти управління
якістю та публічного нагляду за
аудиторською діяльністю*

SNAU
University that
studies life

18.06.2026 15.50 EEST

ВЕБ СТОРІНКА ПРОЄКТУ	https://projects.snau.edu.ua/eustrust/
КОМАНДА ПРОЄКТУ	https://projects.snau.edu.ua/eustrust/proiekt-ta-komanda/komanda-proiektu/